

Skyldes spina bifida autoantistoffer?

Autoantistoffer mot folsyrereseptorer er påvist hos kvinner som var eller har vært svangre med et foster med nevrالرørdefekter.

Det er godt dokumentert at tilskudd av folsyre under graviditet kan forebygge nevrالرørdefekter (spina bifida og anencephalus).

Serum fra 12 kvinner som var eller hadde vært svangre med foster med nevrالرørdefekter, ble undersøkt med en nyutviklet metode for påvisning av autoantistoffer mot folsyrereseptorer (1). Ni kvinner hadde slike autoantistoffer, mot bare to av 20 kontrollpersoner ($p < 0,001$). Ved inkubering blokkerte disse autoantistoffene bindingen av radiomerket folsyre til folsyrereseptorer i placentale membraner og hindret cellulært opptak av folsyre.

– Det er antakelig både miljømessige og genetiske årsaker til nevrالرørdefekter, sier Carl Birger van der Hagen, tidligere overlege ved Avdeling for medisinsk genetik, Ullevål universitetssykehus. Virkningsmekanismene bak den forebyggende effekten av folsyretilskudd er ukjent. Studien tyder på at autoantistoffer mot folsyrereseptorer kan bidra til utvikling av spina bifida, noe som kan forklare hvorfor store doser folsyre

Foto SCANPIX/Berit Roald

har en forebyggende effekt. Flere studier er imidlertid nødvendig for å fastslå en sikker kausal sammenheng, sier van der Hagen.

Petter Jensen Gjersvik

petter.gjersvik@legeforeningen.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Rothenburg SP, da Costa MP, Sequeira JM, Cracco J, Roberts JL, Weedon J et al. Autoantibodies against folate receptors in women with a pregnancy complicated by a neural-tube defect. *N Engl J Med* 2003; 350: 134–42.

Doula – en ny person på fødestuen?

Dersom den fødende har kontinuerlig støtte av en kvinne utenom jordmor under fødselen, minsker behovet for smertelindring og operative forløsninger.

En metaanalyse av 15 randomiserte studier har vist at støtte i form av en kvinne i tillegg til jordmor reduserer behovet for smertelindring og operative forløsninger (1). Denne personen kalles gjerne doula (fra gresk: kvinne som støtter en annen kvinne). I USA, Canada og England finnes nå kliniske anbefalinger om slik støtte under fødselen.

I en liten svensk studie med om lag 50 fødende i hver gruppe, fant man som den eneste signifikante forskjell lavere forekomst av akutte keisersnitt hos kvinner som fikk støtte av en doula (2).

– Den svenske studien er ikke spesielt god fordi den er kraftig underdimensjonert og derfor ikke kan svare på om doula-prinsippet også har nytte i Skandinavia, slik som vist i mange andre land, sier professor og overlege Pål Øian ved Universitetssyke-

huset Nord-Norge. Øian er leder av Nasjonalt råd for svangerskapsomsorg som bistår i den omstillingsprosessen som nå skjer i fødselsomsorgen i Norge.

– Metaanalyser viser en reduksjon i risiko for keisersnitt med 20 % og bruk av smertestillende med 13 % (1). Det mest interessante med studien er at det viste seg relativt lett å etablere en slik ordning i Sverige. Det kan være interessant å vurdere dette også i Norge, særlig til spesielle grupper fødende. Doula-prinsippet bør vurderes også i lys av Stortingets vedtak om at vi skal ha et differensiert fødetilbud også ved store fødeavdelinger (3), sier Øian.

Erlend Hem

erlend.hem@basalmed.uio.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Hodnett ED, Gates S, Hofmeyr GJ, Sakala C. Continuous support for women during childbirth. *Cochrane Database Syst Rev* 2003; 3: CD003766.
2. Thomassen P, Lundwall M, Wiger E, Wollin L, Uvnäs-Moberg K. Doula – ett nytt begrepp inom förlossningsvården. *Läkartidningen* 2003; 100: 4268–71.
3. St.meld. nr. 43 (1999–2000). Innstilling fra sosialkomiteen om akuttmedisinsk beredskap.

Magnesiummangel knyttet til diabetes?

Lavt diettinntak av magnesium kan være knyttet til økt risiko for type 2-diabetes (Diabetes Care 2004; 27: 134–40). Magnesium er en kofaktor for en rekke enzymer i glukosemetabolismen, og hypomagnesium er observert hos personer med type 2-diabetes. Flere studier har dessuten antydnet at magnesiumtilskudd har en gunstig effekt på insulinvirkningen og på glukosemetabolismen.

Amerikanske forskere har studert effekten av magnesiuminntak på type 2-diabetes over tid hos helsepersonell. Ca. 85 000 kvinner og 43 000 menn ble fulgt opp med spørreundersøkelser over en periode på henholdsvis 18 og 12 år. Forekomst av og risikofaktorer for sykdommen ble registrert. Over 4 000 kvinner og 1 300 menn utviklet diabetes.

For både kvinner og menn var det en signifikant invers relasjon mellom magnesiuminntak og diabetesforekomst, relativ risiko var henholdsvis 0,55 (95 % KI 0,50–0,61) og 0,56 (95 % KI 0,47–0,67). Sammenhengen stod seg også etter korreksjon for bl.a. kroppsmasseindeks, familieanamnese, fysisk aktivitet og røyke- og alkoholvaner. Forfatterne argumenterer for en sammenheng mellom magnesiummangel og økt risiko for diabetes.

Tretthet – tegn på infarkt hos kvinner

Økt tretthet, søvnforstyrrelser og åndenød kan være de viktigste tidlige tegn på akutt hjerteinfarkt hos kvinner (Circulation 2003; 108: 2619–23). Blant de akutte infarktsymptomene er åndenød, matthet og tretthet de mest alminnelige, mens brystsmerte ikke er til stede hos 43 % av pasientene. Det viser en retrospektiv telefonbasert undersøkelse som ble gjennomført 4–6 måneder etter utskrivelse blant ca. 500 amerikanske kvinner med akutt infarkt.

Nesten alle kvinner (95 %) hadde slike symptomer minst en måned før infarkt. De hyppigste var økt tretthet (71 %), søvnforstyrrelse (48 %) og åndenød (42 %). Betydningen av disse prodromsymptomene er usikker, og det trengs prospektive studier for å avklare dette.

Legge – et kvinneyrke?

Kvinner har inntatt mannsdominerte yrker i helsevesenet, mens menn ikke har gjort tilsvarende i kvinnedomnerte yrker. I en studie fra New Zealand undersøkte man data fra 1971 og 2001 for aldersgruppen 19–44 år (BMJ 2004; 328: 141–2). Det hadde skjedd til dels store forandringer i kjønnsfordeling i yrkene som i 1971 var mannsdominerte. Dette gjaldt bl.a. for gynekologer, der det i 1971 var 90 % menn, mens andelen 30 år senere var 35 %. De kvinnedomnerte yrkene i 1971 var fremdeles kvinnedomnerte i 2001.